

проблем АПК, що пов'язані з пошуком механізмів підвищення економічних показників діяльності сільськогосподарських господарств та забезпечення населення високоякісною сільськогосподарською продукцією. Інноваційний розвиток АПК означає його якісне реформування, що базується на зростанні виробничих показників із одночасним удосконаленням соціально-економічного механізму сільського господарства, а також взаємопов'язаних з ним галузей. Даний процес повинен забезпечуватися постійним використанням більш досконалих технологій виробництва і переробки сільськогосподарської продукції, нових сортів культур рослин і порід тварин, прогресивних моделей соціально-економічного розвитку, сучасних моделей інформаційних технологій.

Постійно зростаюча роль інноваційного чинника і пов'язані з цим наміри отримати, в прийнятні терміни, очікуваний економічний ефект не дають змоги розраховувати на наявну ситуацію, що склалася в АПК із впровадженням у практичне використання новітніх наукових розробок і їх масовим використанням. Для того щоб інноваційний розвиток АПК відповідав своєму призначенню і приносив очікувані результати, необхідне усестороннє та повноцінне забезпечення, що дозволить змінити наявний інертний і навіть регресійний характер даного процесу. І це повинно стосуватися всіх напрямів забезпечення активного та ефективного інноваційного розвитку АПК.

Список використаних джерел

1. *Осецький В. Л., Затонацька Т. Г.* Стратегія нарощування інвестиційного потенціалу національної економіки // *Фінанси України*. — 2006. — №7. — С. 38–49.
2. *Резнік Н. П.* Інноваційна діяльність як фактор підвищення ефективності виробництва // *Економіка: проблеми теорії та практики*. — Вип. 198. — Дніпропетровськ, 2004. — С. 979–985.
3. *Харів П. С.* Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів. — Тернопіль: Вид-во «Економічна думка», 2003. — 326 с.

Семченко К. К.,
науковий керівник — **Онiкієнко О. В.,** к.е.н., доцент,
Луганський національний аграрний університет, м. Луганськ

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ АПК УКРАЇНИ

В умовах ринкової економіки, проблема фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств стає все актуальнішою. Під-

приємства агропромислового комплексу в умовах ринку займають особливе положення, що не дозволяє повною мірою брати участь у міжгалузевій конкуренції. Сільське господарство, залежне від природних чинників і має яскраво виражений сезонний характер виробництва, є низько доходною, більш відсталою в технологічному плані галуззю порівняно з іншими галузями і повільніше адаптується до мінливих економічних і технологічних умов.

Фінансова безпека сільськогосподарських підприємств України відіграє вирішальну роль у забезпеченні продовольчої безпеки та соціально-економічної безпеки сільських територій, що підтверджують такі дані:

- продукція агропромислового комплексу формує 17 % ВВП країни і 60 % фонду споживання населення;

- частка аграрного сектора у зведеному бюджеті України становить за останні роки 8–9 %.

Фінансову безпеку підприємства можна визначити як систему управління діяльністю підприємства з метою забезпечення належного рівня ефективності діяльності і при цьому підтримувати належний рівень захищеності, який відображається через систему показників оцінки його стану, в умовах невизначеної і конкурентного середовища.

Критерієм фінансової безпеки є сталий, збалансований розвиток фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної, податкової, інвестиційної та фондової систем, а також ціноутворення, яке характеризується стійкістю до внутрішніх і негативних зовнішніх впливів, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та економічне зростання.

Результати вивчення та обробки статистичної інформації показали, що фінансова безпека сільськогосподарських підприємств значною мірою залежить від їх фінансово-господарського стану, в даний час близько 30 % господарств у сільськогосподарському секторі економіки збиткові, мають низьку ефективність виробництва продукції.

Так само, враховуючи те, що прибутковість підприємств АПК виконує безліч функцій, її можна зробити ключовою у визначенні фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств. Аналіз статистичних даних показав, що сільськогосподарські підприємства України (крім малих) у 2013 році отримали близько 20,1 млрд грн прибутку, що на 0,7 % менше, ніж у 2012 році. При цьому рівень рентабельності сільгоспвиробництва в 2013 році склав 19,7 %, тоді як за 2012 рік 26,4 % [3].

З прибутком 2013 рік закінчили 75 % сільськогосподарських підприємств країни. В середньому на одне таке підприємства

припадало 3,5 млн грн прибутку (у 2012 році — 79 % і 3 млн грн). У той же час 25 % підприємств отримали від сільськогосподарського виробництва збитки, які в розрахунку на одне сільськогосподарське підприємство склали 1,6 млн грн (у 2012-му 21 % і 1,2 млн грн відповідно).

Підприємства агропромислового комплексу у 2013 році отримали близько 16,7 млрд грн прибутку від рослинництва, рентабельність якого склала 21,9 %. Зокрема, прибутковість зернових культур знизилася до 14,8 %, соняшнику до 45,1 %, ріпаку до 20,6 %, цукрових буряків до 15,9 %. Згідно з даними, у тваринництві в минулому році було прибутковим вирощування свиней: його рентабельність склала 2,3 %. У цілому підприємства країни в 2013 році отримали від тваринництва майже 3,2 млрд грн прибутку. Загальний рівень рентабельності галузі склав 14,2 %, тоді як у 2012 році 13 %.

На рахунки сільськогосподарських підприємств (крім малих) у 2013 році надійшло 691,9 млн грн прямих бюджетних дотацій і близько 5,9 млрд грн за рахунок ПДВ. У розрахунку на одне підприємство сума бюджетних дотацій становила 716,8 тис. грн.

Більше половини підприємств аграрного сектора мають прострочену кредиторську заборгованість. Кредиторська заборгованість підприємств АПК на 1 січня 2013 року склала 1552351,2 млн грн, а поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями на цю ж дату склала 64586,1 млн грн [3]. Ціни на закупівлю продукцію для виробників залишаються низькими, що не дозволяє їм своєчасно погашати отримані кредити і підштовхує кредитні організації до посилення вимог до позичальників і підвищенню процентних ставок по кредитах.

Основна частина сільськогосподарських підприємств не має власних ресурсів і можливості користуватися кредитами.

За даними Міністерства аграрної політики України, найбільша кількість кредитних ресурсів — 20,1 млрд грн — підприємствами АПК було залучено впродовж 2008 року. У 2009 році, порівняно з минулим періодом, залучення кредитних ресурсів зменшилася в 2,8 разу — до 6 млрд грн, хоча, за розрахунками фахівців, загальна потреба в грошових коштах аграрного сектору становила 26,5 млрд грн. У 2010 році понад 2200 підприємств АПК отримали кредити на суму майже 10,1 млрд грн, що в 1,5 разу більше, ніж у 2009 році [2].

Залишається на досить низькому рівні технологічний рівень більшості підприємств агропромислового комплексу.

Дослідження стану базових фінансових ресурсів, до яких віднесено природні, матеріальні, трудові та інформаційні ресурси,

що свідчить про незадовільному стані і не здатності забезпечувати фінансову безпеку підприємств аграрної сфери.

У сучасних умовах процес успішного функціонування і економічного розвитку вітчизняних підприємств багато в чому залежить від ступеня забезпечення їх фінансової безпеки. В ході аналізу різних підходів до проблеми фінансової безпеки підприємств АПК визначено, що фінансова безпека є самостійним об'єктом управління і складається зі складових, які для кожного конкретного підприємства можуть мати різні пріоритети залежно від характеру існуючих загроз.

Головна мета фінансової безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування в даному періоді і високий потенціал розвитку в майбутньому.

Для забезпечення фінансової безпеки підприємства необхідним є побудова ефективної системи управління фінансовою безпекою підприємства з урахуванням специфіки галузі, зовнішніх і внутрішніх факторів, інтелектуальної складової, форми господарювання, стану економіки, взаємодія з контрагентами, особливості державного регулювання.

Список використаних джерел

1. Волостнов Н. С. Финансовая безопасность организации и принципы ее обеспечения в рыночной экономике / Н. С. Волостнов // Современная экономика: проблемы, тенденции, перспективы. — 2008. — №1. — С. 5–7.
2. Офіційний сайт Агенства «кредит-Рейтинг» (Україна) [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.credit-rating.ua
3. Офіційний сайт «Державна служба статистики України» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Сінтюк Ю. С.,
науковий керівник — **Коваль П. В.,** к.е.н., доцент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ

ЗАСТОСУВАННЯ DEA-АНАЛІЗУ ДЛЯ ОЦІНКИ ТЕХНІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРІВНИЦТВА ЗЕРНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У загальному трактуванні під технічною ефективністю слід розуміти можливість конкретного аграрного підприємства виро-